ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje
BOOKA
11000 Beograd, Kapetan Mišina 8
office@booka.in
www.booka.in

PRELOM
Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA
Monika Lang

ŠTAMPA
DMD Štamparija

Beograd, 2018.
Tiraž 1500

BOOKA.

Knjiga **093**

SLAĐANA NINA PERKOVIĆ
KUHANJE
Copyright © Slađana Nina Perković, 2017.

Sva prava zadržana.
Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene saglasnosti izdavača.

KUHANJE
SLAĐANA NINA PERKOVIĆ

Daliboru

KUHANJE

Sjede za stolom. Ona sa jedne, on sa druge strane. Između njih je lonac iz koga se puši pileći paprikaš. Ona uzima u ruku kutljaču, nagne malo lonac, pa pažljivo zagrabi po dnu ne bi li uhvatila i zadnji komadić mesa. On voli meso i ne može zamisliti ručak bez njega. Njoj je svejedno. Potpuno je izgubila apetit. Sebi u tanjir naspe tek malo rijetke supe i koji krompir.

– A hljeb? Nisi nam odrezala hljeba.

Ustaje, otvara fioku u kojoj stoji escajg i vadi iz nje veliki nazubljeni nož. Sad u jednoj ruci drži nož, u drugoj hljeb. Hljeb je jučerašnji, ali je već bajat i more mrvica se rasipa po stolu dok nož lagano, bez ikakvog otpora, prolazi kroz njega. Počinje da joj tutnji u glavi. Mora zažmiriti.

– Šta ti je?

Pokušava se pribrati. On je već halapljivo pružio ruku i uzeo tek odrezanu šnitu hljeba ispod noža, izdrobio je sebi u tanjir i počeo kusati.

Ona lagano položi nož na sto i uze kašiku. Okreće njome po tanjiru, igra se kao dijete, ali ne može ni zamisliti da bilo šta proguta. Gađenje joj je svezalo stomak. Pokušava da ga ne gleda, ali čuje ga kako puše i srče. Pokušava da ga ne sluša, da

se sasvim isključi. Ništa ne pomaže. Oborila je glavu i gleda u tanjir. Eto, sad i u njemu vidi njegovo mrtvo lice.

Ima već neko vrijeme, počelo ju je hvatati nekakvo ludilo. Ni sa kim o tome nije mogla ni progovoriti. Bila ju je sramota. Sve nekako, ali ludilo... Zato je prvo pokušala sama riješiti problem. Sa posebnim zanimanjem pratila je američku emisiju „Oprah show", emitovanu već godinama, iz dana u dan, u jutarnjem terminu na prvom kanalu. Nema kakvih tu tema nije bilo, od toga kako ispržiti pomfrit bez masti, preko toga kako analizirati sopstvene fekalije, do toga kako spriječiti da vam kidnapuju djecu i potom vas ucjenjuju vrtoglavim novčanim iznosima. Često je gostovao i neki ćelavi psiholog koji je davao samo beskorisne savjete kako izgraditi sopstvenu sreću i slične gluposti. Ništa konkretno. Jednako površni bili su i ženski časopisi. Puno polugolih, mršavih žena i recepti za ovu i onu dijetu koja zagarantovano donosi rezultate u roku od dva dana.

Izlaz je pokušala naći i u knjigama. Knjige ne mogu biti površne i beskorisne. U knjigama je skupljena sva pamet ljudskog roda, mislila je i krenula da traži onu koja će joj donijeti spas.

Njemu je rekla da ide na pijacu, što i nije bila laž, ali se prvo, sve onako sa cekerom u ruci, uspentrala uz sva 24 stepenika koja su vodila do ulaza u zgradu gradske biblioteke. Bibliotekarka ju je jedva pustila iza pulta. Samo je ponavljala: „Recite koja vas knjiga interesuje, pa ću vam je ja donijeti", a ona je uporno odgovarala da ne zna i da bi malo da pogleda šta imaju u ponudi. Čula je da je biblioteka u posljednjih par godina ostala bez trećine svog knjižnog fonda, jer su ljudi kao sumanuti krali sve što im je došlo pod ruke, pa i knjige. Ali otkud žena njenih godina kleptoman da bude?! Bibliotekarka je na ovako nepobitan argument morala popustiti.

Neko vrijeme je prevrtala, glumeći veliko interesovanje, po kolekciji knjiga Mir-Jam, ali čim je bibliotekarka nestala u rejonu *Svjetski klasici*, zaokupljena traženjem *Don Kihota* za lektiru djevojčici probušenog nosa, odšunjala se do dijela *Praktična psihologija*. Nije imala puno vremena. Uzela je prvu knjigu koja joj se našla pod rukom i gurnula je u ceker. Onda je nonšalantno iznajmila već neku od Danijele Stil.

Čim je došla kući, odmah se bacila na čitanje. Sjela je za sto, stavila dasku za rezanje sa jedne, knjigu sa druge strane i počela sjeckati mrkvu. Pažljivo bi obrisala ruku o krpu zadjenutu za pojas kućne haljine kada bi trebalo prelistati pročitanu stranicu. Ogulila je i krompir, ali knjiga joj osim afazije, akatizije, apraksije i drugih nerazumljivih riječi nije ponudila ništa više. Pristavila je supu, ostavila je da se krčka na šporetu, pa se vratila za kuhinjski sto i rasplakala nalakćena nad otvorenom knjigom.

Nakon što se razočarala u knjige i nauku, vratila se staroj, dobroj metodi liječenja pomoću teškog i krvavog rada. Nije mogla otići u kakav kamenolom i tucati kamen, ali je zato svu svoju energiju trošila na ono što je najbolje znala – čistila je i spremala po kući. Brisala je prašinu od poda do plafona bar pet-šest puta dnevno. Usisavala je, peglala, prala veš na ruke, štirkala, klofala itisone i tepihe ispred zgrade, išla na pijacu, vukla po cijenu da dobije bruh ceker pun voća i povrća, pravila zimnicu, išla u šumu, hodala daleko od glavnih prometnica, brala cvijet od zove i spravljala sirup za sok. Gotovo da je lipsala, ali ni to nije pomoglo. Pala bi naveče u krevet, mrtva, ali bi opet i bez iznimke sanjala isto.

On je po zanimanju bio intendant u vojsci. Onoj prijašnjoj vojsci. Plata mu je bila pristojna, ali ona i djeca malo šta su

vidjeli od nje. Znala je već kao kakvu pjesmicu koja se lako pamti da on nestane čim padne prvi u mjesecu, zajedno sa svježe primljenom platom, i da se neće pojaviti dok ne popije sve do zadnje pare. Nije imala druge, nego da ostavi djecu kod kuće, pa krene u potragu. A nalazila ga je svuda. Jednom, nakon što je sve popio, potrošio, usrao se i upišao za stolom u kafani „Kod Pike", uhvatili su ga za noge, izvukli napolje i bacili na smeće. Ko zna kad bi ga našla da nije znala jednog smećara, on joj je javio. Bio je dobar čovjek, taj smećar, nikom drugom nije rekao, pa bruka, na sreću, nije pukla. Drugi put ga je našla u jarku, glave zabodene u blato, umalo se nije ugušio. Treći put u bolnici, pao nekom čovjeku pod auto. I tako. Svakog prvog u mjesecu ista priča. Došlo je to i do njegovih nadređenih, pa su ga se odlučili riješiti, da ne bruka uniformu, a samim tim i državu. Naprasno su ga penzionisali u 43. godini. I šta je on uradio? Prestao je piti. Nije više htio vidjeti ni rum pločice ni šeri bombone, toliko je revnosno precrtao alkohol.

Ima od toga već dobrih 30 godina. Penzija mu i nije neka, malo je radio, ali eto priznali mu ratni staž, onog drugog rata, pa opet dobro. A i djeca su otišla od kuće, odselila se u inostranstvo, zasnovali svoje porodice, pa briga manje. Činilo se da je sve došlo na svoje. Ona se bavila kućnim poslovima, on sjedio pored prozora, vječito u potkušulji, bilo ljeto, bilo zima, i virio napolje. Ona je kuhala, on je jeo. Ona je spremala po kući, on je gledao TV. Ništa neobično i naročito se nije dešavalo. Može slobodno reći da su se prvi znaci ludila kod nje javili ničim neizazvani. Osim, naravno, ako ono sa zubima nije bio okidač.

Neko vrijeme prije nego što će ona usnuti prvi strašni san, on je izvadio i zadnji zub u glavi. U poliklinici su mu za pristojne pare napravili proteze i za donju i za gornju vilicu. Socijalno

im je, za divno čudo, skoro potpuno pokrilo sve troškove i ona je bila stvarno zadovoljna, ali čim su stigli kući, digla se cijela hampa. Nikako se nije mogao naviknuti. Sve bi klopotalo kad bi uzeo nešto da jede. Ugrizao se trista puta za jezik i samo se žalio frfljajući, jao žulja me, pa jao žulja me, mila majko, kako ću da živim s ovim oklopima. Džaba ga je ona uvjeravala da će se naviknuti, da će se preporoditi kad opet bude mogao jesti tvrdu hranu, a ne samo raskuhane paprikaše. Obećavala mu je i pečenu jagnjetinu i vola sa ražnja, ali nije pomoglo. Samo je jednom za stolom, usred ručka, opsovao boga i ispljuno svoje zamjenske zube u šaku.

Ona je s gađenjem skočila od stola i donijela mu iz kupatila njegovu plastičnu čašicu od jogurta napunjenu vodom. Bućnuo je u nju svoje proteze i prijeteći im poručio:

– Nećete vi mene više zajebavat!

I tad je počelo. Onako krezub, po cijeli dan bi se vukao po kući, sjedio pored prozora ili ispred televizora i škrgutao golim vilicama.

– Prestani to da radiš, oštriš mi živce, upozorila ga je jednom, ali on nije imao pojma o čemu ona to govori. On je to, jadničak, izgleda radio sasvim nesvjesno.

Prvi put je bilo užasno. Otkinula ona njemu glavu, otfikarila je kao da mu je vrat od papira, pa je na posrebrenom poslužavniku kupljenom u Trstu iznijela pred zgradu. A pred zgradom, fino, između zapuštenog dječjeg igrališta i nelegalno podignutih garaža, stoji šporet na drva, sve iz njega kulja, čas plav, čas crven, čas žut dim. A na šporetu lonac. Voda u loncu usklju-čala, samo što pokipjela nije, pa poklopac opasno klopoće. Ona priđe šporetu, otklopi lonac, pa u njega ubaci glavu. Tada primijeti da nije sama. Prilaze joj druge žene, sve ih zna, to su

joj komšinice iz zgrade. Nose i one svoje lonce, pa ih stavljaju na vatru. Šporet je mali, ali stotinu je lonaca sigurno stalo na njegovu usijanu plohu. Ona se uopšte ne čudi zbog toga, u snu mnoge stvari izgledaju normalne. Razmahala se rukama, priču bacila, neki dobar trač je pao. Baš joj ugodno tako u društvu, nekako veselo. A glava se već sama fino krčka, nema puno posla oko nje, tek s vremena na vrijeme mora promiješati da ne zagori. Postaje sve zabavnije. Kikoću se, zadirkuju se, štipaju za zadnjice, pa skaču i sve jedna drugoj iz obijesti sa lonaca skidaju poklopce. A kako koji otklope tako tjeme jedne muške glave ispliva na površinu. Probudila se u goloj vodi. Jedva je sebi došla. I eto, to je bio taj prvi san.

Drugi put opet, usnila je kako nosi vreo lonac među rukama. Dođe pred ulazna vrata zgrade, kad ono neko bacio kamen kojim ih je ona zablokirala da se ne zatvaraju. Kroz zube joj krenu pištati psovke. Osjeća kako je hvata muka i kako joj se na leđima, na njenoj svijetloplavoj ljetnjoj haljini, polako počela širiti fleka od znoja. Šta da radi? Da spusti lonac na zemlju, to ne može. Mačke i psi su zapišali sve oko zgrade, pa joj se gadi. Napatila se pošteno dok je desnim laktom pritiskala kvaku na vratima i akrobatski vješto ih pritisnula desnim bokom i otvorila. Poput mačke, uvukla se u rashlađenu i tamnu unutrašnjost zgrade. Ušla je u svoju kuhinju, stavila lonac na sto, otvorila poklopac, a ono unutra njegova kuhana glava!

Ali ni to nije bilo toliko strašno kao ovaj treći. Kao, ušla ona u kuhinju, a tamo, na stolu, stoji njegova glava, servirana na srebrnom poslužavniku za specijalne prilike. Priđe stolu, sagne se, pa joj na uho vikne njegovo ime. A on istog momenta otvori oči, pa je onako s užasom pogleda. Zamalo od straha i jeze nije iz rođene kože iskočila.

Ali i to bi nekako prebrodila. To su bili samo snovi. A čovjek svakakve budalaštine zna da sanja. Muka ju je uhvatila kada se želja da mu otfikari glavu preselila na javu. Počela je strahovati da jednom neće izdržati, da će joj se toliko pomutiti u glavi pa se neće moći kontrolisati. I šta će onda? Zamisli da ga stvarno dokrajči! Kakva bi samo bruka i sramota pukla u komšiluku. Ma kakvom komšiluku, i dalje! Sigurno bi i u dnevniku govorili o tome. A djeca, šta bi djeca? Odrekli bi je se preko novina, eto šta bi djeca. Ne bi je ni pitali, ni šta, ni kako, ni zašto. Možda bi i prezime promijenili, da ih niko ne može povezati sa ludom majkom i bezglavim ocem. Morala je naći rješenje prije no što bude kasno. Ali kakvo?

Čitala je jednom kako je neka žena ubila muža, pa ga raskomadala i spakovala u zamrzivač. Ali ta žena nije imala škrtog muža kao ona. Kad je i kad insistirala da se kupi zamrzivač ladičar, još prije rata, ovog zadnjeg rata! Nabavili su preko vojske, vrlo povoljno, cijelo tele, a onda ga nisu imali gdje spremiti pa su morali kilogram kod rođaka Dude, dva kod komšinice Cice, jedan but kod kuma Slavka, drugi kod tetke Bibe, pa još svakome moraš i po komad dati, niko neće džaba da ti meso čuva. Rekla je da bi im se investicija isplatila, ali on ni da čuje. Kao da je već tad slutio. Izmotavao se i tražio razloge, kao, troši puno struje, zauzima puno mjesta i slično. Zato sad na raspolaganju ima tek kombinovani frižider i zamrzivač, a u njega baš ništa ne može stati. Možda malo mljevenog mesa za sarmu, koji batak i tako, nešto zamrznutog povrća i to je to. Kako će njega cijelog strpati tu?! Uhvatile su ga godine, sav se povio i osušio, ali opet, ne može tu nikako stati. Premjerila je i njega i zamrzivač sto puta, nije jednom.

Ona kupi tanjire sa stola. Ubacuje ih u lavabo. Ono malo pilećeg paprikaša što je ostalo pri dnu lonca prosipa u WC šolju. Povlači vodu i gleda kako u kovitlacu nestaju ostaci njihovog ručka. Slabo joj je. Hvata je nesvjestica. Čelo joj se orosilo. Jedva diše. Vraća se u kuhinju pridržavajući se lijevom rukom o zid. Stane iznad sudopera, pa uzme prati dva tanjira iz kojih su upravo jeli. Briše ih sudnom krpom i sprema u kredenac. Uzima nazubljeni nož za hljeb, pogleda njegovu sjajnu oštricu i sa strahom ga brzo gurne u ladicu. Ne zna šta će s rukama. Dohvatila je žicu za suđe i počela krvnički ribati dno lonca. Nije trebalo da pravi zapršku, svaki put joj samo prigori na dnu! Nikad ništa ne može napraviti kako treba!

Zažmirila je. Samo da prođe, samo da prođe, ponavlja u sebi, dok osjeća kako joj nešto veliko i strašno raste u prsima i ne da joj da diše.

– Možeš mi dati čašu vode?

Okrenula se prema njemu, ruku naslonjenih na sudoper, kao da se pridržava da se ne izvrne na leđa. Polako je izdaje vid. Cijela kuhinja se izgubila u mliječnoj izmaglici.

– Pusti da otoči, da bude hladna.

Kada se pribrala, napolju je već bila noć. Sjedila je na podu u kuhinji, leđa naslonjenih na zid. Bila je potpuno sama. Jedva se pridigla na noge, bolio ju je svaki mišić, kao da je prebolovala kakvu poštenu gripu. Ipak, s olakšanjem je primijetila da je nestao onaj užasni strah koji ju je progonio. Nije više uopšte mislila ni na djecu, ni na komšije, ni na novine. Nek idu u sto materina, pomislila je. Nije našla u sebi ni ono gađenje ni onu grižu savjesti što su joj krali apetit. Osjeti da joj krče crijeva. Bila je gladna. Mogla bi pojesti dobar teleći odrezak s puno pečenog krompira. Počela je kovati planove. Čim svane, otići će u

mesnicu, a mogla bi i na pijacu po mladi krompir. Smučio joj se prošlogodišnji, što ga još izvlače iz trapa u podrumu. A baš bi joj dobro uz to išao i mladi luk. Pristaviće ručak, a onda će već srediti kuhinju. Gledala je oko sebe. Ne može dozvoliti da joj kuća bude ovako užasno neuredna. Pa svi znaju da je kod nje uvijek čisto i uredno, ko pod špagu.

– Ko pod špagu, ponovila je poluglasno i podigla vezeni stolnjak koji je ležao zgužvan na podu i prostrla ga nazad na sto.

MUŠKARAC. ŽENA.

1. Muškarca je udario auto. Slučajni prolaznici su tupo i bez riječi posmatrali raščerečeno tijelo, koje je samo trenutak prije hodalo među njima. Penzionerka koja je sa prozora svog stana bila svjedok nemilog događaja zgrabila je iz ormara svježe uštirkani bijeli čaršav i istrčala napolje. Tijelo Muškarca je već neko vrijeme, prekriveno, ležalo na cesti, kada se student treće godine medicine, željan prakse i prave krvi, uvukao među znatiželjnu svjetinu. Podigavši jednu stranu čaršava, izvukao je ruku unesrećenog i opipao puls. Razrogačio je oči i viknuo:

– Ljudi, ovaj je živ!

2. Ženi je ispala slušalica iz ruke. Zaboravivši da je u ofucanim kućnim papučama, zgrabila je bicikl i strčala s trećeg sprata, lako, kao da pod miškom nosi kakvu fasciklu. Komšija Dino, koji je uzurpirao gotovo pola haustora otvorivši u njemu radionicu za popravku ručnih mlinova za kafu, posprdno joj je doviknuo: – Bogami, mlada, imaš ti snage! Žena nije imala vremena da komšiju Dinu pošalje u sto materina. Skočila je na bicikl, ali je, napola sluđena, krivudala kao dijete kome tek što su skinuli pomoćne točkiće i umalo nije završila u živici.

Dripci koji su ispred zgrade igrali fudbal između praznih pivskih gajbi u svojstvu golova glasno su se krenuli smijati. Nije ih uopšte čula. Pribrala se, dohvatila pedale i krenula odlučno šibati cestom.

3. Muškarac je došao svijesti tek u prenatrpanoj bolničkoj sobi. Tijelo koje je bolno pulsiralo bilo mu je jedini pouzdan znak da je još uvijek živ. Sa mukom je svukao sa sebe tanku bijelu plahtu i zgrožen prizorom zažmirio. Bio je go, isprebijan i prljav. Htio je jauknuti koliko ga grlo nosi, ali ga je preduhitrio čovjek na krevetu lijevo od njega. Medicinska sestra se pojavila na vratima. Imala je velike crvene naočare na nosu i bijeli rajf u kosi. Prišla je onome koji je jaukao i stavila mu dlan na čelo. Slegla je ramenima i okrenula se prema Muškarcu. Gadljivo je pogledala njegov smežurani visuljak i rekla:
– Molim vas, niko nije dužan da gleda vaše genitalije. Pokrijte se!

4. Žena nije imala milosti. Gazila je pješake i umalo drugog biciklistu da zgura s puta. Nije joj bilo jasno otkud je odjednom sav taj svijet izmilio na ulicu. Samo su je usporavali. Zvonila je i psovala. Nosite se svi! Sunce je bilo u zenitu. Lice joj je gorjelo. Zaboravila je svoj veliki slamnati šešir, a čim joj sunce dotakne lice, njoj bukne alergija. I kakva sad alergija, kakvo lice, kakvi šeširi. Noge su joj same od sebe okretale pedale. Nepoznati glas joj je preko slušalice saopšio vijest:
– Živ je!
Polomljen, ali živ. Jedva živ, ali u bolnici. Ne sjeća se kako je reagovala. Da li je šta rekla ili nije? Da li je jaukala ili se smijala? Da li je uopšte zahvalila nepoznatom? Nema pojma. Zna

samo da joj je slušalica skliznula iz ruke, da je dohvatila bicikl i krenula.

– Uspio je, uspio, uspio, mrmljala je u sebi i šibala ravno cestom.

5. Muškarac se pravio da spava. Bilo je vrijeme posjete. Prostirali su se stolnjaci na nahtkasne, iz zavežljalja su se izvlačile jabuke, sokovi od borovnice, domaće pite i pečena piletina. Kao na izletu. Sašaptavali su se.

– Šta je ovome?

– Zgazio ga auto.

– Gdje je on u vrijeme nestašice benzina našao auto?

On se i dalje pravio da spava. Koža ga je svrbjela ispod grube bolničke pidžame. Trpio je i zamišljao Ženu kako upravo u tom momentu promiče Alejom kestenova na starom muškom biciklu. Kosa joj je bila puštena i lelujala je na vjetru. Nosila je lanenu crveno-žutu haljinu, kupljenu prije par godina negdje na Jadranskoj obali. Drhtao je od slatkog zadovoljstva misleći na more i svijet u kome žene nose jednostavne i lagane haljine koje im otkrivaju ramena. Kada se konačno pojavila na vratima bolničke sobe, Žena je imala gadan osip na licu, kosu nemarno podignutu u punđu, šarene helanke i sasvim ispranu crnu majicu u kojoj je obično ribala brodski pod u kuhinji. Nastavio se praviti da spava.

6. Žena i Muškarac su ćutali. Žena je sjedila na samom rubu kreveta, pored Muškarca i zabrinuto grizla usne. Krenula je par puta da ga pita kako je, ali je odgovor tako očigledno ležao ispred nje da se suzdržala. Muškarac je mislio kako sa zavojima na glavi vjerovatno liči na kakvog fakira. Htio je par

puta to spomenuti kroz šalu, ali mu se trenutak činio loš. Ni jedna jedina riječ o samom događaju vezanom za nesreću nije izgovorena. Nisu imali šta više reći na tu temu. O njoj su se nadugačko i naširoko ispričali posljednjih par dana, koje su, kao u groznici, proveli sašaptavajući se za njihovim kuhinjskim stolom. Nikada nisu bili bliži nego tada. Bili su saveznici, zavjerenici. Sada je sve to iza njih. Ostalo im je samo da šute. Osluškivali su buha-ha prenatrpane bolničke sobe, želeći i jedno i drugo da budu što dalje od nje. Kada je medicinska sestra zalupala na vrata označivši kraj posjete, Žena je pretjerano radosno skočila na noge.

7. Muškarac cijelu noć nije oka sklopio. Čovjek na krevetu lijevo od njega nije prestajao jaukati. Ništa nije pomagalo. Uzalud je pokušavao zapušiti uši prstima, jastukom i tuferima. Jauk se zavlačio pod kožu. Medicinska sestra se pojavila, podbula od sna, tek negdje pred zoru, tačno onda kada je jauk sasvim prestao i kada se već mogao čuti cvrkut ptičica. Pogledala je na svoj ručni sat, upisala nešto u karton koji je visio u dnu kreveta čovjeka koji je sad sasvim mirno i spokojno ležao u znojem natopljenoj bolesničkoj postelji i otišla. Sunce se odavno pojavilo na horizontu i lagano napredovalo po sobi kada je savršenu tišinu prekinuo mladić sa metalnim šipkama koje su mu stršile iz potkoljenica:

– Vozite ga iz sobe! Vozite ga iz naše sobe! Van sa mrtvacem iz naše sobe!

8. Žena je iz ormara izvukla mali crni ruksak koji je nekada nosila na izlete u planinu. Zgurala je u njega novu pidžamu koju mu je kupila za rođendan. On nije volio pidžame,

uvijek je spavao samo u potkušulji i gaćama, ali je ona smatrala da svaki čovjek mora imati pristojnu pidžamu i veš za nedajbože. Kao da je naslutila zlo. Da skrene misli, dohvatila je sa stola letak koji su joj dali u bolnici. Od pacijenata je zahtijevano da daju svoj doprinos u vidu krvi, gaze, vate i lijekova. Ispraznila je kompletnu kućnu apoteku, par kutija aspirina, jedan prašak protiv zubobolje, tri table kafetina i jednu načetu tablu tableta protiv visokog pritiska koje su ostale iza njegovog pokojnog svekra. Iz šanka u dnevnom boravku izvukla je bocu štoka koju je namijenila doktoru na poklon. Na bolničkom letku štok se nije spominjao, ali to je već bilo nepisano pravilo. Struja protekla 24 sata nije dolazila, pa nije mogla, kako je planirala, ispeći sirnicu. Uzela je praznu staklenku na kojoj je još uvijek stajala etiketa *Kiseli krastavci*, oprala je u nekoliko voda i gurnula u nju komad mladog sira.

9. Muškarac je sa gađenjem odgurnuo mladi sir. Htio je nešto konkretno za ručak, a ona mu je donijela sir. Ništa im drugo nisu ni davali u bolnici osim sira i hljeba. Sir za doručak, sir za ručak, sir za večeru! Zar još samo mladi sir uspijeva?! Žena je tužno pogledala u staklenku i bez riječi je spremila nazad u svoj izletnički ruksak. Muškarac ju je zgrabio za ruku i privukao je sasvim blizu sebi. Prošaptao joj je na uho:

– Neću još dugo izdržati ovdje.

Vani je zagrmjelo iz vedra neba i ona se trznula i okrenula glavu prema prozoru.

10. Žena je na malom plinskom rešou pristavila kafu za dugo očekivanog gosta. Čovjek je bez riječi čekao da se pred

njega stavi fildžan, a onda se udobno zavalio u fotelju, otpio jedan gutljaj kafe i rekao:

– Nije slatka.

Žena je gurnula ispred njega kristalnu posudicu za šećer i promucala:

– Moraš mi pomoći da ga spasem. Čovjek je umočio vrh kocke u kafu, odlomio natopljeni dio zubima i otpio još jedan gutljaj. Ženi se činilo da je prošlo nekoliko sati do momenta kada je ponovo progovorio sasvim mirnim glasom.

– Mislio sam da je taj problem riješen. Zar se nije dočepao bolnice?

Ona je gledala kroz prozor. Dan je bio tako divan da se sav taj nategnuti i ozbiljni razgovor činio nestvarnim.

– Moraš mi pomoći da ga spasem – ponovila je i dodala – bojim se da će ga vratiti nazad čim mu zaraste rana na glavi.

11. Muškarac je za doručak pojeo tek malo neslane pure sa mladim sirom. Nije imao apetita. Kada je, ne dvoumeći se, skočio ispod točkova automobila, vjerovao je da će ta žrtva biti dovoljna da se jednom zasvagda odvoji od svijeta u kome se živi i umire kao pacov u vlažnim rovovima. Sad su sve prilike da će ga i pored rascopane glave i bolnih rebara čim prije otpraviti nazad. Već danima su ga u jutarnjim vizitama obilazili kojekakvi doktori koji su sa entuzijazmom govorili o njegovom oporavku. Njegova ugruvana rebra bila su mačji kašalj naspram uboja onih koji su na pomoćnim ležajevima, po hodnicima, čekali na slobodan krevet. Da je bar imao dovoljno pameti i metkom sebi prosvira butinu. Ovako samo što mu nisu udijelili otpusno pismo. Teško je disao. Pokušao se pridići, ali je samo povratio sebi u krilo, na pidžamu koja je mirisala na novo.

12. Žena se rukovala sa prosijedim čovjekom. Imao je slabašan stisak ruke i stakleno lijevo oko. Poslovno je odrezao cijenu cijele transakcije u koju je bio uključen i njegov postotak. Otvoreno je isključio svaku mogućnost pregovora oko novčanog iznosa. Žena je bez riječi, u sebi, prebrojavala njemačke marke koje su čuvali zašnjirane u ormaru ispod donjeg veša. Sva ta priča o lažnim dokumentima i prebacivanju tajnim putevima u Mađarsku ličila je na loš scenario nekakvog trećerazrednog filma. Htjela je udariti šakom o sto i reći:

– Nemoguće da nam se ovo dešava! Mora da sanjam!

Ali uspijevala je samo odsutno klimati glavom.

13. Muškarac je grozničavo stiskao zube. Neka neodređena, oštra bol ga je mučila cijeli dan. Medicinska sestra mu je nevoljko, spominjući nestašicu, zarila injekciju u debelo meso. Još je ležao na desnom boku, spuštenih gaća, kada je ispred njega izronilo pet žena svježe natapiranih frizura. Jedna od njih, u svilenoj smeđoj košulji debelih naramenica koje su joj davale strogi, generalski izgled, tutnula mu je u ruku plastičnu kesu sa četiri banane i izjavila:

– Samo hrabro, junače.

Neko sa druge strane sobe je rekao:

– On se ne računa. Njega je zgazio auto. I to civilni.

Žene su se pogledale i slegle ramenima. Jedna od njih mu iz ruke istrže kesu.

14. Žena je sjedila u maloj kancelariji. Grozničavo je stezala među prstima svoj izletnički ruksak dok je doktor govorio:

– Eto tako i tako, nismo vidjeli unutrašnje krvarenje, to vam je tako i tako, bolnica je puna, nemamo dovoljno kapaciteta. Tako je kako je.

Izvukla je iz torbe bocu štoka i stavila je na sto ispred njega. Doktor se nasmijao i počeo nervozno vrtjeti palčevima. Žena je opet pomislila na ono nešto ušnjiranih njemačkih maraka i klimnula glavom u znak razumijevanja. Dok ju je pratio iz kancelarije, potapšao je po leđima:

– Nemojte se ništa brinuti, sve će to biti u redu, danas se probušene slezene krpaju kao čarape.

15. Muškarac je ležao go na operacijskom stolu. Nabacili su na njega zeleni bolnički čaršav i izgurali ga u mračni hodnik. Tijelo je već bilo sasvim pomodrilo kada je naišao primarijus doktor Petar T. sa grupom specijalizanata. Primarijus se zaustavio.

– Drage kolege, evo još jednog primjera da je naša bolnica otišla đavola. Pogledajte, niko nije našao za shodno da ovog nesrećnika odveze u mrtvačnicu. Još samo treba da nam se ovdje usmrdi – rekao je teatralno, te rutinski podigao jednu stranu čaršava i prislonio dva prsta o muškarčev vrat. Glas mu je poput eha odzvanjao hodnikom:

– Ljudi, pa ovaj je živ!